

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคพลังมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ว่า พรรคพลังมหาชน ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญของพรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค โดยพรรคพลังมหาชนไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญของพรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและตามข้อบังคับพรรคพลังมหาชน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๕ ที่กำหนดให้ผู้ที่ร่วมประชุมต้องเป็นสมาชิกของพรรค และมีองค์ประชุมไม่ครบตามจำนวนที่ข้อบังคับของพรรค ข้อ ๗๐ กำหนด คือ ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ปรากฏว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรคเพียง ๕๓ คน จึงเป็นเหตุให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่ามีเหตุที่จะยุบพรรคพลังมหาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพลังมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายนิรันดร์ วีระธำรงค์ หัวหน้าพรรคพลังมหาชน ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ สรุปว่า พรรคพลังมหาชนได้จัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรค แทนตำแหน่งที่ว่างลงเนื่องจากมีกรรมการบริหารพรรคลาออก ที่โรงแรมรอยัล (รัตนโกสินทร์) ถนนราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร พรรคพลังมหาชนได้กำหนดการประชุมใหญ่ดังกล่าวในเวลา ๑๐.๐๐ น. แต่ต้องล่าช้าออกไปเนื่องจากต้องรอให้สมาชิกพรรคเข้าประชุมครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรค (ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน) จนเวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. ได้ทราบจากเจ้าหน้าที่พรรคฝ่ายต้อนรับว่ามีสมาชิกพรรคเข้าประชุมประมาณ ๑๒๐ คน จึงเริ่มดำเนินการประชุม สำหรับบุคคลที่มีรายชื่อและลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุม ซึ่งเจ้าหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองระบุผลสอบสวนว่า ไม่ได้เข้าประชุมบ้าง ไม่มีตัวตนบ้าง ไม่ได้เป็นสมาชิกบ้างนั้น อาจเป็นไปได้ว่าเป็นการให้บุคคลใดก็ได้มาลงนาม โดยใช้ชื่อบุคคลดังกล่าว แต่ต่อมาพรรคได้มีการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๔ ครบองค์ประชุมของพรรคพลังมหาชนแล้ว

ข้อกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคพลังมหาชนนั้น เห็นว่า พรรคพลังมหาชนมีหน้าที่จัดการประชุมใหญ่สามัญของพรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค

และเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม แต่พรรคพลังมหาชนไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่พรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่ข้อบังคับพรรคกำหนด ซึ่งการประชุมใหญ่พรรคตามข้อบังคับพรรคพลังมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กำหนดให้การประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วยสมาชิกพรรคไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม ซึ่งนายทะเบียนตรวจพบว่า มีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสมาชิกพรรคพลังมหาชนเพียง ๘๓ คน จากที่พรรคแจ้งว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๐๕ คน และหัวหน้าพรรคพลังมหาชนได้ยื่นคำชี้แจงรับว่า การจัดประชุมใหญ่สามัญดังกล่าวคณะกรรมการบริหารพรรคเชื่อโดยสุจริตว่าผู้ที่เข้าร่วมประชุมทั้งหมดเป็นสมาชิกของพรรคและพรรคไม่ได้ตรวจบัตรประจำตัวสมาชิกพรรคเพียงแต่ขอร้องให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน โดยพรรคไม่อาจทราบได้ว่ารายชื่อและลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมนั้น ถูกต้องหรือไม่เพียงใด ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าพรรคพลังมหาชนไม่ดำเนินการให้องค์ประชุมใหญ่สามัญครบหนึ่งร้อยคนเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคพลังมหาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังมหาชน

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ